

Forum for Natur og Friluftsliv Hordaland

**ÅRSMELDING
2013**

Her rann ei elv

*Ei elv
har runne her.
Blank og still
under syngjande sommerhimmel.
Frådande vill
medan haustflaumar herja.
Elva er liv.*

*Tonen har tagna.
Taust no
ligg fjellet att.
Her rann ei elv
ein gong.*

Dikt: Anita Vik (fra boka "Elvesong").

Bilde: Øystesevassdraget, foto Helge Sunde.

1. INNLEDNING

Forum for Natur og Friluftsliv (FNF) Hordaland ble stiftet i februar 2001 og er et samarbeidsforum for natur- og friluftslivorganisasjoner i fylket. Formålet med FNF Hordaland er å styrke de tilsluttede organisasjonenes arbeid med å ivareta natur- og friluftslivsinteresser i fylket, samt gjøre organisasjonene mer synlige og delaktige på den administrative og politiske arena. FNF Hordaland skal videre arbeide for å sette natur og friluftsliv på den samfunnsmessige dagsorden, samt bidra til kompetanseheving internt i organisasjonene.

1. januar 2013 ble koordinatorstillingen i FNF Hordaland økt fra 80 % til 100 %, som følger av et ønske fra sentralt om flest mulig 100 % stillinger, samt et lokalt ønske om å satse på FNF. Arbeidet i 2013 har i stor grad basert seg på årsplanen for FNF Hordaland som ble vedtatt av fellesmøtet 13. mars. På fellesmøtet ble det også vedtatt en mer langsiktig strategiplan for perioden 2013-2017, som bl.a. danner grunnlaget for årsplan 2014. Årsplaner og strategiplan ligger tilgjengelig på nettsidene til FNF Hordaland (www.fnf-nett.no/hordaland).

I likhet med tidligere år har pågående konsesjonssaker i fylket blitt prioritert, da utbyggingspresset her er særlig stort. P.t. er det registrert 130 søknader om vannkraftutbygging i Hordaland hos NVE, mens BKK Nett har i møte med FNF indikert at det foreligger planer om nærmere 340 vannkraftprosjekter i fylket. Før jul kom det melding om planer for to vindkraftprosjekt – Ryvarden og Sveio – i Sveio kommune. Det er ingen grunn til å tro at presset fra energibransjen vil avta i årene som kommer, og behovet for et aktivt og sterkt FNF Hordaland er større enn noen sinne.

FNF har i 2013 vært et samlende punkt for organisasjonene og har vært avgjørende for at man har oppnådd samarbeid i en rekke ulike saker, fra konkrete konsesjonssaker til mer overordnede saker med arbeid bl.a. på politisk nivå. FNF har fungert som et viktig bindeledd mellom organisasjonene, og vært pådriver for at organisasjonene ilt året har hatt felles møter med både myndigheter, utbyggere og politikere. Årets høydepunkt kom i slutten av desember, da vi fikk booket møter med sentrale stortingspolitikere vedr. en kraftutbyggingssak (Øystesevassdraget) som har engasjert flere av organisasjonene i over 20 år. Bergen og Hordaland Turlag, Norges Jeger og Fiskerforbund Hordaland og Naturvernforbundet Hordaland reiste da sammen, under FNF Hordaland-paraplyen, til Stortinget for å fronte denne saken i fellesskap.

2. ORGANISERING

Bergen og Hordaland Turlag er arbeidsgiver og har koordinatorfunksjonen til FNF Hordaland. Stillingen styres av et arbeidsutvalg (AU) bestående av representanter fra Bergen og Hordaland Turlag (BH Turlag), Naturvernforbundet Hordaland, Bergen og Omegn Friluftsråd (BOF) og Norges Jeger og Fiskerforbund Hordaland (NJFF Hordaland).

Det ble ansatt en ny koordinator i FNF Hordaland 1. januar, og vedkommende har ilt året brukt en del tid på å sette seg inn i FNF, planlegging av FNF-arbeidet (årsplan, langtidsplan) og opparbeiding av kontakt med ulike nivå i organisasjonene. I november fikk FNF nye nettsider, og noe tid har gått med til å bygge opp og legge inn innhold på de lokale sidene til FNF Hordaland. Her vil høringsuttalelser og møtereferater bli lagt ut fortløpende, og det vil også informeres om annen aktivitet i forumet.

Det har blitt avholdt 6 AU møter i 2013, i tillegg til to fellesmøter hvorav et i mars og et i november. Etter ønske fra AU vil FNF Hordaland heretter gjennomføre fellesmøte i november

istedenfor mars påfølgende år, da det oppfattes som mer naturlig siden fellesmøtet skal vedta årsplan og budsjett som danner grunnlag for søknad om driftstøtte fra Miljødirektoratet/FRIFO med søknadsfrist 15. desember. Godkjenning av årsregnskap vil være på agendaen for et AU-møte, evt. ekstraordinært fellesmøte, på nyåret.

3. SAKER

Det er stort press på naturverdiene i fylket, som flere steder er unike både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Det største presset kommer fra energibransjen, spesielt utbygging av ny vannkraft, oppgradering og utvikling av eksisterende kraftanlegg (O/U prosjekter) samt fremføring av nytt linjenett. I tillegg opplever vi press på naturkvaliteter fra veibyggingsprosjekter, søknader om massedeponering (bl.a. stein fra veiprosjekter), salg av friluftsanser og øvrige arealendringsplaner. Bergensregionen er spådd en stor befolkningsutvikling i årene som kommer, og det er svært viktig at FNF er synlig i ulike planleggingsprosesser knyttet til areal og transport for å sikre fokus på natur, friluftsliv og grønstruktur i disse prosessene.

De viktigste sakene i Hordaland 2013 har vært:

Vannkraft

Vambheim kraftverk (Ulvik kommune)

Prosjekt som bl.a. truer en bekkekløft av nasjonal til regional verdi (A/B), noe som ikke kom frem i søknaden fra utbygger. Koordinator bistod Naturvernforbundet i å avgi høringsuttalelse i saken.

Hjortedalselva kraftverk (Fusa kommune)

Småkraftprosjekt i en elv med stor verdi for sjøørret, det ble sendt inn egen FNF-uttalelse signert Naturvernforbundet og NJFF Hordaland.

13 småkraftprosjekter Folgefonnahalvøya (Kvinnherad, Jondal og Ullensvang kommune)

13 ulike småkraftprosjekter lokalisert på Folgefonnahalvøya i Hordaland, som behandles som en såkalt "småkraftpakke" hos NVE. Flere av prosjektene er konfliktfylte med tanke på natur- og friluftslivsverdier, INON og landskap, og søknadene var av særdeles dårlig kvalitet. FNF koordinator sendte brev til NVE med krav om utredning av samla belastning, uten positiv respons. Koordinator deltok på folkemøte samt befaring av enkelte områder sammen med naturvernansvarlig i Bergen og Hordaland Turlag og lokale friluftssinteressenter, og det ble sendt inn en høringsuttalelse fra FNF Hordaland hvor det ble belyst mulige sumvirkninger dersom alle prosjektene blir realisert. Naturvernforbundet og Bergen og Hordaland Turlag sendte også egne uttalelser i enkelte av prosjektene. FNF koordinator, naturvernansvarlig i Bergen og Hordaland Turlag og frivillige i Naturvernforbundet har deltatt på en rekke befaringer knyttet til prosjektene sammen med NVE ilt høsten, og det har også blitt sendt inn tilleggsuttalelse til NVE i etterkant av befaring av noen områder.

4 store BKK-prosjekter (Voss og Vaksdal kommune)

BKK har søkt om fire såkalte "O/U"-prosjekter i Voss og Vaksdal kommune, som vil bidra til å øke kraftproduksjonen i Evanger kraftverk samt flytte mer av produksjonen over til vinterkraft med et pumpekraftverk i Askjeldalsvatnet som er inntaksmagasin til Evanger kraftverk. Samtlige av prosjektene er konfliktfylte på hver sin måte, og truer både landskap, INON, friluftsliv og

fiskeinteresser. I tillegg er det ikke lagt opp til en samlet vurdering av inngrepene i høringsprosessen, selv om de inngår i samme fjellområde i Stølsheimen, berører den samme villreinstammen og til en stor grad påvirker de samme friluft- og fiskeinteressene. FNF Hordaland har hatt to møter med BKK for å få informasjon om og diskutere de ulike prosjektene. Det har blitt levert fellesuttalelse fra FNF Hordaland i samtlige av sakene signert både BH Turlag, NJFF Hordaland og Naturvernforbundet Hordaland, og FNF koordinator har deltatt på folkemøte om ett av prosjektene, Beinhelleren pumpe. Koordinator har også vært i kontakt med lokale vilt-, fiske- og friluftinteresser for å få innspill i sakene. Prosjektene er som følger:

- Askjelldalen pumpekraftverk (20,3 GWh)
- Overføring Horgaset m.fl. til Evanger kraftverk (37,2 GWh)
- Overføringer til Evanger kraftverk og utbygging av Tverrelva og Muggåselva (127,3 GWh)
- Beinhelleren pumpe (38 GWh)

Mot slutten av året bestemte BKK Produksjon seg for å trekke søknaden om Askjelldalen pumpekraftverk pga. dårlige økonomiske utsikter med lave kraftpriser i årene som kommer. Dette var svært gledelige nyheter som vi anser som en liten "seier" i kampen for natur- og friluftinteressene i Hordaland.

Sikring av friluftsområder – Raudlio/Stokkedalen

Statskog gjennomfører i perioden 2011-2017 et omfattende salg av spredte skogeiendommer, hvorav flere er lokalisert i Hordaland. I september ble Raudlia/Stokkedalen i Os kommune (med en liten del innenfor kommunegrensen til Bergen) lagt ut for salg. Dette er det største sammenhengende friluftsområdet på Bergenshalvøya, og et område som berører interessene og aktivitetene til flere av organisasjonene i FNF Hordaland. BOF har tilrettelagt store deler av området og har flere hytter der, NJFF Hordaland har hatt jakt- og fiskeretter i området i over 100 år, og Os Turlag (et lokallag til Bergen og Hordaland Turlag) har det som sitt nærområde og arrangerer flere turer i området. FNF jobbet med å samle inn og spre informasjon om området høsten 2012, og i 2013 har det blitt arbeidet politisk for å unngå at området skulle bli solgt til private interessenter. FNF koordinator, NJFF Hordaland og BOF deltok på et regionalt toppmøte i mai arrangert av ordføreren i Os, hvor også Fylkesmannen i Hordaland, fylkesidrettsjefen, byråden for miljø- og byutvikling i Bergen kommune, rådmannen i Os samt representanter fra Statskog og Bergen Skog- og Treplantingsselskap deltok.

I oktober lyktes Os kommune med å kjøpe området fra Statskog, og kommunen har visjoner om at området skal ivaretas som friluftsområde også i fremtiden. Dette anser vi som nok en seier i kampen om å ivareta natur- og friluftslivsinteressene for allmennheten i Hordaland.

Massedeponi – søknad om utfylling av Sælevannet

Statens Vegvesen har søkt Fylkesmannen i Hordaland om tillatelse til å benytte Sælevannet i Bergen til deponi for 2 millioner m³ steinmasser fra veiprosjektet Svegatjørn-Rådal. Sælevannet er et viktig beiteområde for laks og ørret i Sælenvassdraget, og har et stort potensiale som nærfriluftsområde for beboere i Fyllingsdalen bydel. Vannet har i dag problemer med dannelse av hydrogensulfidgass, og FNF Hordaland frykter at deponering av sprengstein i vannet kan bidra til økt utslipp av denne gassen med svært negative konsekvenser både for lokalmiljøet og ikke minst for laks og ørret i Sælenvassdraget. Vi mener konsekvensutredningene som er foretatt ikke er gode nok, og leverte en høringsuttalelse hvor vi påpekte usikkerhetsmomentene i prosjektet og stilte krav til tilleggsutredninger.

I november kunngjorde Statens Vegvesen at de trekker søknaden om massedeponi i Sælevannet bl.a. på grunn av mange kritiske innspill som hadde kommet i høringsprosessen og usikkerhetsmoment knyttet til prosjektet.

Strømnettet – kraftsystemmøter og kraftlinjeprosjekter

5. mars i år avholdt Statnett kraftsystemmøte i Bergen om utvikling av sentralnettet i Region Vest. Koordinator i FNF Hordaland holdt innlegg på møtet på vegne av natur- og friluftslivsorganisasjonene og belyste hvordan utbygging av linjenettet kan være en trussel mot allmenne natur- og friluftsinnteresser, samt etterlyste en vurdering av samlet belastning på naturen som følger av planlagt utvikling av kraftsystemet og andre inngrep fra energibransjen. I etterkant av møtet utarbeidet FNF Hordaland et høringsinnspill til Statnett vedr. nettutviklingsplanen 2013, med innspill til formålshensyn knyttet til natur- og friluftslivsverdier som vi mener bør være en del av denne planen. Høringsinnspillet ble, i tillegg til FNF Hordaland m/ tilsluttede organisasjoner, signert av FNF i Sogn og Fjordane, Sør-Trøndelag, Rogaland, Vestfold, Troms og Akershus, samt Sogn og Fjordane Turlag og Haugesund Turistforening.

18. april ble det arrangert et regionalt kraftsystemmøte om utvikling av regionalnettet hos BKK, og på dette møtet ble koordinator for FNF Hordaland valgt inn i det regionale kraftsystemutvalget. Dette er første gang natur- og friluftslvsinteresser har vært representert i dette utvalget, og det gir oss en unik mulighet til å følge med utviklingen og være med og påvirke fremover. Første møte i kraftsystemutvalget ble avholdt 29. august.

Vi har ilet året også hatt møter med BKK Nett for å bli orientert om kraftlinjeprosjekter som vil komme opp de neste årene. De har nå stor fokus på gjenbruk og oppgradering av eksisterende trasèer heller enn å bygge nytt, bl.a. for å redusere naturinngrep og konfliktnivå i konsesjonsprosessene. I august søkte de oppgradering av kraftlinjen Evanger-Samnanger fra 300 kV til 420 kV, hvor de nettopp vil benytte seg av eksisterende master og trasèer istedenfor å gjøre nye naturinngrep. BKK Nett er etter de vi kjenner til det første nettselskapet som prøver seg på denne teknologien, og FNF Hordaland leverte en uttalelse til NVE i saken hvor vi roser BKK for å tenke miljø- og samfunn i kraftlinjeprojektet.

Areal- og plansaker

Regional areal- og transportplan

Koordinator har deltatt på høringskonferanse om planprogrammet til Regional areal- og transportplan for Bergensområdet, og det har blitt levert felles høringsinnspill fra FNF Hordaland hvor vi bl.a. ber om å bli invitert inn i fremtidige referansegrupper til planarbeidet. Denne planen vil potensielt kunne ha svært stor påvirkning på utvikling av Bergensregionen og kommunene rundt, og blir viktig å følge i årene som kommer for å sikre ivaretagelse av natur, friluftsområder og bynære grøntstrukturer samt satsning på kollektivtransport og gang- og sykkelveier. I denne saken samarbeidet vi med og fikk gode innspill fra Syklistenes Landsforening i Hordaland, som vi har hatt lite kontakt med tidligere.

Kommunedelplan for blågrønn infrastruktur i Bergen

Kommunedelplan for blågrønn infrastruktur i Bergen 2012-2020 (Grøntmiljøplanen) var en annen viktig plansak dette året, og FNF Hordaland leverte inn en høringsuttalelse til planen hvor vi bl.a. etterlyser planer for økt bruk av tilrettelagte områder, grundigere beskrivelse av blå strukturer og utfordringer med allmennhetens tilgang til strandsonen og en beskrivelse av de "kritiske

suksessfaktorene” til planen, dvs. hva skal til for å klare å sikre, utvikle og vedlikeholde de blågrønne strukturene i Bergen.

Regional kulturplan

FNF koordinator har deltatt på innspillskonferansen til Regional kulturplan, også kalt ”Fylkeskonferansen for kultur og idrett”. Her holdt hun innlegg om manglende fokus på friluftsliv (i kommunikasjon av planen, program på konferansen etc.), friluftslivets rolle og muligheter, og behovet for at dette løftes tydeligere frem i planarbeidet dersom man ønsker å oppnå målsetningen om ”aktiv kvar dag”. Innlegget ble sendt som et skriftlig innspill til fylkeskultursjefen, fylkesidrettsjefen og kultur- og ressursutvalget (KURE) i etterkant av konferansen.

Regional plan for lokalisering av ny godshavn i Bergensområdet

I desember leverte vi en uttalelse til Hordaland fylkeskommune vedr. det reviderte planprogrammet for lokalisering av ny godshavn i Bergensområdet. Dette er en svært kontroversiell sak, da et av alternativene som vurderes innebærer utfylling av store deler av skjærgården i Bergen kommune og er således et svært konfliktfyllt alternativ. Området utgjør noe av det alle siste man har igjen av fri, ubebygd og allmenn tilgjengelig skjærgård i kommunen, og er derfor av særlig stor verdi for kommunens innbyggere. Området er flagget som foretrukket alternativ for bygging av ny godshavn bl.a. fra kommunen selv, og saken har skapt opprør og harme hos mange interesseorganisasjoner, lokalbefolkning m.m. I uttalelsen fra FNF Hordaland påpeker vi at det er store natur- og friluftslivsinteresser i dette området, og vi stiller konkrete krav til utredningsprogrammet som skal initieres i 2014. Vi stiller også spørsmål ved selve behovet for etableringen av en ny godshavn i Bergensområdet, og vi opplyser i uttalelsen at FNF Hordaland ønsker å være en høringspart i det videre planarbeidet. Uttalelsen fra FNF har i etterkant blitt sitert av Bergens Tidende.

4. UTTALELSER FRA FNF HORDALAND

I 2013 har vi levert fellesuttalelser i følgende saker (samtlige ligger tilgjengelig på de nye nettsidene):

- Høringsuttalelse til NVE om Hjortedalselva kraftverk, Fusa kommune
- Høringsuttalelse til planprogram for Regional areal og transportplan for Bergensområdet
- Høringsuttalelse til kommunedelplan for blågrønn infrastruktur i Bergen kommune
- Høringsinnspill til Statnett vedr. nettutviklingsplanen 2013
- Brev til NVE vedr. krav om utredning av samlet belastning på Folgefonnahalvøya
- Høringsuttalelse til NVE vedr. samla belastning av 13 småkraftprosjekter på Folgefonnahalvøya (Jondal, Ullensvang, Kvinn)
- Tilleggsuttalelse til NVE vedr. søknad om utbygging av Breisete og Tveddal kraftverk (Folgefonnahalvøya)
- Høringsuttalelse til NVE vedr. Askjelldalen pumpekraftverk, Vaksdal kommune
- Høringsuttalelse til NVE vedr. søknad om overføringer fra Horgaset m.fl. til Evanger kraftverk i Voss kommune
- Høringsuttalelse til NVE vedr. søknad om tilleggsoverføringer til Evanger kraftverk og utbygging av småkraftverk i Tverrelva og Muggåselva, Voss kommune
- Høringsuttalelse til NVE vedr. søknad om spenningsoppgradering av kraftlinjen Evanger-Samnanger
- Høringsuttalelse til Fylkesmannen i Hordaland vedr. søknad om deponering av steinmasser i Sælevannet, Bergen kommune

- Uttalelse til Hordaland fylkeskommune vedr. Regional kulturplan
- Uttalelse til NVE vedr. søknad om bygging av Beinhelleren pumpe, Vaksdal kommune
- Uttalelse til Hordaland fylkeskommune vedr. revidert planprogram for ny godshavn i Bergensområdet

5. POLITISK ARBEID

Storingsvalg – politiske møter

I tilknytning til Storingsvalget i 2013, inviterte FNF Hordaland og tilsluttede organisasjoner stortingskandidater fra Høyre og Arbeiderpartiet til politiske møter på Friluftslivets Hus, hvor temaene var 1) Natur og friluftsliv, 2) Folkehelse og 3) Energipolitikk. Det ble holdt møter både med Torill Eidsheim fra Høyre, og Jette Christensen og Eigil Knutsen fra Arbeiderpartiet.

Øystesevassdraget – brev til politikere og møter på Stortinget

Kampen om Øystesevassdraget i Kvam herad, Hordaland, har engasjert flere av organisasjonene i FNF Hordaland i over 20 år. Vassdraget lå an til å bli vernet i sin tid etter klare råd fra både NVE, DN/Miljødirektoratet og Fylkesmannen i Hordaland, men forslaget ble blokkert av den rødgrønne regjeringen og det foreligger i dag planer om to ulike vannkraftprosjekter i vassdraget. Både Naturvernforbundet Hordaland, NJFF Hordaland og BH Turlag har levert uttalelser i høringsrunden til prosjektene. I september 2013 deltok både FNF koordinator og representanter fra organisasjonene på NVEs sluttbefaring i vassdraget, og det er forventet at det vil komme en innstilling fra NVE ilt første halvdel av 2014.

I etterkant av sluttbefaringen forfattet vi et brev fra FNF Hordaland som ble sendt til sentrale Hordalandspolitikere i Høyre, Fremskrittspartiet, Venstre og KrF samt deres respektive stortingsgrupper, for å gjøre de oppmerkssomme på denne saken som skal behandles i regjering når innstillingen fra NVE foreligger og minne de på hvor viktig saken er for natur- og friluftslivorganisasjonene i Hordaland. Brevet ble signert av styreledere i hhv Naturvernforbundet Hordaland, NJFF Hordaland og BH Turlag. Dette resulterte i at vi fikk booket inn møter med aktuelle stortingspolitikere fra energi- og miljøfraksjonen til både Høyre og KrF, vi har også fått tilbud om møte med FrP men det er ikke gjennomført p.t. av praktiske grunner.

Møtene ble holdt på Stortinget 16. desember, og fra FNF Hordaland stilte en "delegasjon" på 6 personer med representanter både fra organisasjonenes sentrallidd og ansatte/frivillige fra fylkeslagene (i tillegg til FNF koordinator). På møtet drøftet vi saken om Øystesevassdraget spesielt, men benyttet også anledningen til å ta opp mer generelle tema som det enorme utbyggingspresset på småkraft i fylket vårt, og behovet for en mer helhetlig energipolitikk. Begge møtene var svært vellykkede, og vi opplevde at FNF som felles plattform bidro til å samle og styrke organisasjonene i en sak av felles interesse. Vi ble også forespurt av politikerne om de kunne kontakte oss på et senere tidspunkt for informasjon, noe vi tolker dit hen at de oppfattet oss som en seriøs og konstruktiv dialogpartner.

Arbeidet for bevaring av Øystesevassdraget vil fortsette i 2014.

6. MØTER MED ORGANISASJONENE OG ØVRIGE INTERESSETER

Koordinator har deltatt på årsmøtet til Naturvernforbundet Hordaland og Bergen og Hordaland Turlag, samt holdt innlegg om FNF på styremøte i Turlaget. Koordinator har deltatt på flere møter

med frivillige i naturmangfoldsgruppa til Naturvernforbundet, og i "DNT Vest" som er et samarbeidsforum mellom turistforeningene på Vestlandet. Koordinator har også deltatt på møte i naturvernutvalget til Bergen og Hordaland Turlag og blitt kjent med de frivillige i den gruppen.

Det har blitt avholdt 3 dialogmøter mellom BKK og FNF ila. 2013, hvor BKK har informert om nye prosjekter innen vannkraft og nettutbygging. Koordinator har også deltatt på møte i det regionale kraftsystemutvalget i regi av BKK, som representant for natur- og friluftslivsinteressene.

Vi har iht. årsplanen gjeninnført praksis med årlige kontaktmøter med Miljøvernavdelinga til Fylkesmannen i Hordaland, og det har blitt gjennomført to kontaktmøter ila. året. Her deltok representanter fra både BH Turlag, NJFF Hordaland og Naturvernforbundet Hordaland i tillegg til FNF koordinator.

Vi har også arbeidet for å etablere bedre kontakt med Hordaland fylkeskommune, og vi har hatt møter både med organisasjonene og Klima- og naturressursseksjonen samt Planseksjonen, i tillegg til at koordinator har hatt møte med Kultur- og idrettsavdelinga (som er de som per i dag gir økonomisk støtte til FNF). Koordinator og naturvernansvarlig i Bergen og Hordaland Turlag har også hatt møte med saksbehandlere på vannkraft i fylkeskommunen, for å diskutere og komme med innspill til konkrete saker som har vært på høring.

I november deltok koordinator på Friluftslivssamling hos Miljødirektoratet i Trondheim, sammen med fylkesmenn, fylkeskommuner og FNF representanter fra hele landet.

7. KURS OG KONFERANSER

Koordinator har deltatt på følgende eksterne kurs og konferanser i 2013:

- Fornybarkonferansen – i regi av Norsk Industri, Bergens Næringsråd, Norsk Klimastiftelse, BKK og Intpow
- Høringskonferanse Regional areal- og transportplan – i regi av Hordaland Fylkeskommune
- Hardangerfjordseminaret – i regi av Norges Jeger- og Fiskerforbund Hordaland
- Tiltakskonferanse Vannregion Hordaland – i regi av Hordaland Fylkeskommune
- Innspillskonferanse Regional kulturplan – i regi av Hordaland Fylkeskommune
- Kurs i naturmangfoldloven og plan- og bygningsloven – i regi av FRIFO, SABIMA og Naturvernforbundet
- Nasjonal konferanse om naturmangfoldloven – i regi av FRIFO, SABIMA og Naturvernforbundet

Miniseminar i Bergen

I november arrangerte FRIFO og FNF Hordaland et miniseminar i Bergen for FNF koordinatører samt ansatte og frivillige i de tilsluttede organisasjonene. Dette ble et svært vellykket seminar, og av deltagere var ansatte både fra BH Turlag og NJFF Hordaland, frivillige fra Naturvernforbundet Hordaland og FNF koordinatørene fra Rogaland og Sogn og Fjordane (i tillegg til Hordaland). Det var 12 deltagere totalt, og utgiftene til samtlige deltagere ble dekket av FRIFO. Seminaret gikk over to dager, og temaene som ble tatt opp var utbygging av vind- og vannkraft samt verdisetting av friluftsområder. Vi hadde to faglige innlegg på seminaret; Ulrich Pulg (UniMiljø) som snakket om elverestaurering og alternative muligheter ved utbygginger, og Anniken Friis (Miljøvernavdelinga, Fylkesmannen i Hordaland) som innledet en sesjon om verdisetting av friluftsområder.

8. ØKONOMI

Årsregnskapet for 2013 ettersendes til aktuelle mottakere når det er godkjent av revisor og behandlet i AU (ila første kvartal 2014). Generelt kan vi nevne at FNF Hordaland mottok 140.000 kr mindre i støtte enn det ble søkt om i 2013. Dette gikk ut over budsjetterte kostnader for møter/seminarer og øvrige arrangement, i tillegg til at vi gikk med et kraftig underskudd på slutten av året. Forumet er helt avhengig av økte inntekter i 2014 for å snu denne negative trenden.

I desember fikk vi melding om at Kultur- og idrettsavdelinga til Hordaland Fylkeskommune øker støtten til FNF med 30.000 kr for 2014, til totalt 80.000 kr. Dette er svært positivt og viser at arbeidet som har blitt gjort ovenfor fylkeskommunen i 2013 har gitt resultater. FNF Hordaland er avhengig av at også regionalavdelingen til fylkeskommunen nå kommer på banen og bidrar til å sikre videre drift av FNF.